

Resim I-6. Padova Üniversitesi, Morgagni Ödülü.

Türkiye'de ise, İbn-i Sina (980-1037)'dan, Hekim Hacı Paşa (1335-1417) (Hekimlik andı var) ve Şerafeddin Sabuncuoğlu (1385-1470)'na, Selçuklu Devleti'nden (Selçuklu Medrese ve Darul-Şifahaneleri), Osmanlı Devleti'ne, Fatih Sultan Mehmet (Fatih Medresesi, 1453) ve II. Mahmud (1785-1839) dönemi (İstanbul Darulfünun'u 1827) yenilikleri ile Cumhuriyet öncesi (Kırımlı Aziz İdris, 1841-1879) ve Cumhuriyet Türkiye'sine dek oluşan gelişmeler (İstanbul Üniversitesi 1933) ve toplumsal ilerleme içinde, diğer bilim dallarında olduğu gibi, tıp, patoloji ve giderek nöropatoloji alanındaki gelişmeler, ana çizgileri ile ve zaman dizini içinde incelemeye çalışılacaktır (7-12).

Çok iyi bir raslantı ve önemli bir gelişme olarak, 1900'lü yılların başlarında, Hamdi Suat Aknar (1899-1904), Mazhar Osman Uzman (1908-1909), İhsan Şükrü Aksel (1922-1923) vb bilim adamları, Almanya'da eğitim görerek, İstanbul'a dönmüş ve etkileri günümüze dek süren, çağdaş anlamda tıp eğitimi, patoloji, patolojinin çeşitli dalları ve nöropatoloji alanlarındaki çalışmaları başlatmışlardır (7-12).

Cumhuriyetle birlikte ve Büyük Atatürk'ün 1933 Üniversite Devrimi sonrasında, bu çalışmalar daha ileri ve yeni boyutlara taşınmıştır. Özellikle, Hitler Almanyası'ndan kaçan, çoğu Musevi kökenli Alman bilim adamlarının, Philippe Schwartz ve arkadaşlarının, 1933'de Türkiye'ye gelmesi ile yeni bir dönem başlamış, çalışmalar ivme kazanmış ve günümüzdeki çalışmaların temelini oluşturmuştur.

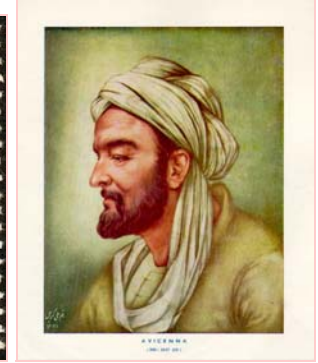
Kaynaklar

1. Uzluk FN. Genel Tıp Tarihi I, AÜTF Yayını, Sayı 68, İstanbul: Güzel Sanatlar Basımevi, 1958.
2. Tanay S. Genel Patoloji, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını, Sayı:171, Ankara: Yeni Desen Matbaası, 1967; 1-13.
3. Canda MŞ. Başlangıçtan Günümüze Patoloji'nin Gelişimi. Temel Patoloji I (M.Ş. Canda, T. Canda), Dokuz Eylül

Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını A:1, İzmir, Bornova: Ege Üniversitesi Basımevi, 1982; 1-2.

4. Canda MŞ. Başlangıçtan Günümüze Patoloji'nin Gelişimi. Temel Patoloji I, İkinci Baskı (M.Ş. Canda, T. Canda), Sivas Kanser Savaş Derneği Yayınları, No:6, Sivas: Dilek Basımevi, 1988; 9-18.
5. <http://www.touregypt.net/featurestories/imhotep.htm>
6. http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/imhotep.shtml
7. Aykan TB. Patoloji, (Unat EK, editör) Dünya'da ve Türkiye'de 1850 yılından Sonra Tıp Dallarındaki İlerlemelerin Tarihi. İstanbul Üniv. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları 4, İstanbul, 1988.
8. Canda MŞ. Türkiye'de patoloji bilimine hizmeti geçenler: Prof. Dr. Osman Nuri Aker (Salihi-Manisa- Akara) Yaşamı ve bilimsel çalışmaları. Tr Ekopatol Derg 1996; 2(3-4): 123-125.
9. Canda MŞ. 2000 yılına ulaşırken Türkiye'de nöropatolojinin gelişimi ve bu konudaki çalışmalarım. <http://med.ege.edu.tr/~norolbil/2000/NBD09300.html>
10. Naderi S. Mazhar Osman ve Türkiye'de Nöroşirürji'nin Doğuşu. Dokuz Eylül Yayınları. İzmir, 2004.
11. Paksoy N. A review of the present situation of pathology in Turkey. European Pathology 1992; 2.
12. Paksoy N. The history of pathology in Turkey. Path Res Prac 1989; 184; 128-131.

II. İbni-Sina (Avicenna)

Resim II.1.2. İbni-Sina (Avicenna) (980, Afşana Buhara - 1037 Hemedan).

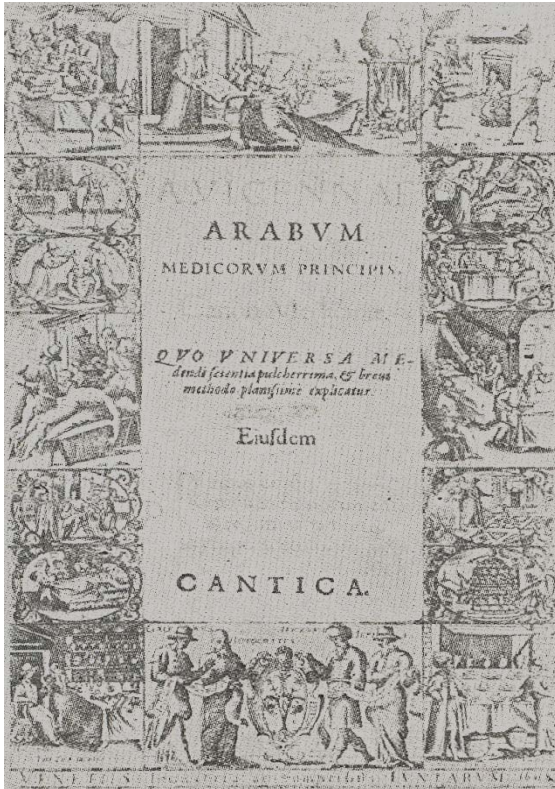
Müslüman anatomistler ve hekimler insan kafatasında bulunan kemik sayısını doğru olarak saptamış ve kulak içinde üç küçük kemikçik bulunduğunu da belirlemişlerdir (1-3).

Anatomik çalışmalar yapan Müslüman ve Türk bilim adamlarının başında İbn-i Sina (980-1037) gelir. İbn-i Sina Horasan (Afşana-Buhara, 980)'da doğmuş, 57 yaşında Hemedan (1037)'da ölmüştür (Resim II.1,2) (1,3).

Döneminde geçerli dil Arapça (Bilim dili) ve Farsça (Yazın dili) olduğu için, bu dillerde yazmıştır. Daha çok küçük yaşta yazın-edebiyat, matematik, geometri, fizik, doğa bilimleri, felsefe ve mantık öğrenen İbn-i Sina, yalnız Doğu'da değil, Batı'da da ünlenmiştir (1,3).

Resim II.3. El-Kanun Fi't-Tıbb (Canon, Canon Medicinea).

Resim II-4. Hipokrat ve Galen iki yanda, ortadaki koltukta oturan İbni-Sina'dır (Alt orta)

İbni-Sina'nın El Kanun'un Orta Çağdaki baskısı

El-Kanun fi't-Tıbb

En ünlü kitabı olan El-Kanun fi't-Tıbb (Al Qanun, Canon, Canon medicinae, Kanun-u fi tib, Al-Qanun fi al-Tıbb) 10 yy da ve Arapça yazılmış ve 12. yüzyılda Latince'ye ve İbranice'ye çevrilerek, Avrupa üniversitelerinde, 17. yüzyıla dek temel ders kitabı olarak okutulmuştur. 5 Cilt olan Tıp Kanunu'nun 3. cildi **Patoloji** ile ilgilidir (Resim II.3).

Birçok hastalık ve ilaç sistematik bir şekilde anlatılmıştır. Bundan başka felsefe ve doğa bilimleri üzerine yüzden çok eser vermiştir. "El-Kanun'da söz edilen tıbbi bilgilerin önemli bir bölümü, bugün dahi geçerliliğini korumaktadır." (4).

İbni Sina açık görüşlü, metodlu düşünebilen bir bilimadamdır ve bilimin hem öğrenilmesi hem doğru anlaşılmasında büyük katkısı olmuştur. İbni Sina, yaşadığı dönemde, bilimi zirveye taşımıştır (Resim II-4) (1-5).

Kaynaklar

1. Cheade A (Çev: Duran R). Tabip İbn-i Sina. Turk J Dermatopathol 1995;4(3-4):195-198.
2. İbn - i Sina (Çev. Kahya E). El-Kanun Fi't-Tıbb. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları; Ankara, 2003.
3. Dunn PM. Avicenna (AD 980-1037) and Arabic perinatal medicine. Neurosurgery 2003; 52(6):1449-1454.
4. Has P. Tarihte batı tıbbının doğudan aldığıları. http://www.tarihmeccuasi.com/Yazilar/bati_tibbi.htm
5. Yurdakök M. Pediatrik dermatoloji tarihinde Türkler. Turk J Dermatopathol 1994;3(1-2):5-12.

III. Şerafeddin Sabuncuoğlu

Resim III-1. Şerafeddin Sabuncuoğlu (1385 -1470 Amasya).